אבן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול

לו מוחלין לו זקן ממרא שרצו בית דינו למחול לו מוחלין לו וכשבאתי אצל חבירי

שבדרום על שנים הודו לי על זקן ממרא

בלא הודו לי כדי שלא ירבו מחלוקת

בישראל תיובתא תניא ¢אמר רבי יוםי

ימתחילה לא היו מרבין מחלוקת בישראל

אלא בית דין של שבעים ואחד יושבין

בלשכת הגזית ושני בתי דינין של עשרים

ושלשה אחר יושב על פתח הר הבית ואחר

יושב על פתח העזרה ושאר בתי דינין של

עשרים ושלשה יושבין בכל עיירות ישראל הוצרך הדבר לשאול שואלין מבית דין

שבעירן אם שמעו אמרו להן ואם לאו באין

לִזה שםמוך לעירן אם שמעו אמרו להם ואם

לאו באין לזה שעל פתח הר הבית אם שמעו

אמרו להם ואם לאו באין לזה שעל פתח

העזרה ואומר כך דרשתי וכך דרשו חבירי

כך למדתי וכך למדו חבירי אם שמעו אמרו

להם ואם לאו אלו ואלו באין ללשכת הגזית

יששם יושבין מתמיד של שחר עד תמיד

של בין הערבים יובשבתות ובימים מובים

יושבין בחיל ינשאלה שאלה בפניהם אם

שמעו אמרו להם ואם לאו עומדין למנין רבו

המשמאים שמאו רבו המשהרין שהרו

משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו

כל צרכן רבו מחלוקת בישראל ונעשית

תורה כשתי תורות ימשם כותבין ושולחין

בכל מקומות כל מי שהוא חכם ושפל ברך

ודעת הבריות נוחה הימנו יהא דיין בעירו

משם מעלין אותו להר הבית משם לעזרה

משם ללשכת הגזית ישלחו מתם איזהו בן

העולם הבא ענוותן ∘ושפל ברך שייף עייַל

שייף ונפיק וגרים באורייתא תדירא ולא

סופרים ויש בו להוסיף ואם הוסיף גורע ואין לנו לאלא תפילין אליבא

דרבי יהודה והאיכא לולב דעיקרו מדברי תורה ופירושו מדברי סופרים

ויש בו להוסיף ואם הוסיף גורע בלולב מאי סבירא לן אי סבירא לן ידלולב

מאין צריך אגר האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי ואי סבירא לן "דצריך"

אגד גרוע ועומד הוא והאיכא ציצית דעיקרו מדברי תורה ופירושו מדברי

סופרים ויש בו להוסיף ואם הוסיף גורע בציצית מאי סבירא לן אי סבירא לו

דקשר העליון לאו דאורייתא האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי ואי סבירא לן

בד א מיי׳ פ״ז מהלכות

נח ב מיי׳ פ״ג שם הל׳ ד

ריו: נמ ג מייי שם פ״א הלי ד

סמג שם:

ם ד ה מיי׳ פ״ג מהל׳ סנהדרין הלכה א:

בא ו מיי פ״א מהלי ממרים הלי ד סמג

צשין קיא ולאוין ריז:

סנהדרין הלכה ח:

סני אין הפכם עד ממרים הלי ה ופ"ד ממרים הלי ה ופ"ד

ולאוין ריז: סד ט י מיי׳ שם פ"ג

הלכה ח: הלכה ח: סה כ ל מיי׳ פ״ד שם

קיא ולאוין ריו: סו מ מיי' פ"ז מהלי לולב

הלכה ו סמג עשין מד טוש"ע א"ח סי תרנא סעיף א:

הלכה ג סמג עשין

סמג עשין קיא ולאוין

בח:

גליון הש"ם

תום' ד"ה ואין וכו' לא חייש. עיין בטורי חבן בחבני שהם לר״ה דף כ״ז ע״א ד״ה מלות: ד״ה מלות:

מוסף רש"י

זקן ממרא. שהמרה על ב"ד של לשכת הגזית ומיתתו בחנק (סוטה כה.). דלולב אין צריך אגד. לאגוד שלשה המינין כאחד .(מורה יא:).

בן סורר ומורה. אף לאחר שהתרו בו וקלקל והלקוהו וחזר וקלקל אם רצו למחול ולא הביאוהו לבית דין מוחלין לו שהכתוב חלה בהם ותפשו בוח: **סיובהה**. מדתלי טעמה בשלה ירבו מחלוקת ש"מ הפי׳ הוא אומר מפי השמועה והן אומרין כך הוא בעינינו: יושבין

בחיל. מפני שהעם רב ומקום לר להם בלשכה. אי נמי שלא יהו נראים כיושבין בדין שבלשכת הגזית היו דנים חה עיקר: משם מעלין חותו. להיות דיין בהר הבית כשמת אחד מהם ויושב שם עד שמת אחד משל עזרה ומעלין את זה שם וכולן יש בהם מעלה זה מזה: שייף. שוחה נכנס ושוחה יולא והכי אמרי׳ בב"ב (דף ו.) גבי תקרת הבית שנחבטה שוף עול שוף פוק: מעיקרא. קודם שבח לבית דין שבלשכת הגזית לישאל לא הוה מיחייב קטלא כל כמה דלא עביד איהו גופיה: מעיקרה נמי בר קטלה הוה. הם עושה עבירה שיש בה מיתת בית דין הוה מיקטיל: מסית דלא בעי התראה. אם היה מסית ומורה טעם היתר ולומר אין בלשון הזה הסתה מעיקרא נמי מקטיל בלא התראה: אי אמר טעמא לוכותא. לאצוליה אבל השתא אי אמר טעמא לא מקבלינן שהרי שמע מפי ב"ד שלה לעשות והמרה: בותנר' האומר אין מפילין פטור. דאין זו הוראה דזיל קרי בי רב הוא: המש טוטפות יש. שחש"פ שחין דבר זה אלא להוסיף על דברי סופרים חייב דמדרש דסופרים הוא לטטפת לטטפת לטוטפות הרי כאן ד': גבו' ויש בו להוסיף. על שפירשו חכמים: ואם הוסיף גורע. ופוסל הרחשון בתוספתו: וחין לנו אלא מפילין. שעיקרן בתורה ופירושן מדברי סופרים שהם ד' בתים ויש להוסיף חמשה או יותר ואם הוסיף גורע דקא עבר בבל תוסיף ולא עבד מצוה: וחליבח דרבי יהודה. חמר ר' אושעיא למילמיה דאמר לעיל ופון עד דאיכא תורה ויורוךש. ואית דאמרי אין לנו אלא תפילין ואליבא דרבי יהודה דאמר לריך להדביק במנחות בהקומץ רבה (דף לד:) ולא נהירא לי דההיא בתפילין של יד קאי ומתני׳ טוטפות תאני והיינו דראש ועוד מדהא מהשי בסיפא אי דעבד ארבעה בתים כו' שמע מינה בשל ראש קיימין דאי בשל יד בית אחד הוא לקח הוי: החי לחודיה קחי. וחין וה גורע: גרוע ועומד. דמתחילתו לה עשה כהוגן שהגד שם תוספת מלוה ואנן בעינן גורע דהשתא שהיה מתחילתו כשר ופוסלו בתוספתו: ופירושו מדברי סופרים. ד' חוטין דילפינן [מנחות לט:] גדיל ב' גדילים ד' קשר עליון. שעושין סמוך לכנף כשנתלו החוטין ועל ידיהן נעשין חיבור לטלית לאו דאורייתא יאלא הלכה למשה מסיני דפלוגתא היא במנחותי (דף לט.): האי לחודיה קאי. דכיון דלא נקשר אינו חיבור עם השאר והראוי

למלוה היאם המלוה והעודף כמי שאינו:

דקשר

מסית דלא בעי התראה מאי איכא למימר. לאו אלינא דר׳ מאיר פריך דאמסית לא מיחייב דאין בו כרת:

לאין לגו אלא תפילין ואליבא דר' יהודה. כל הנך דרשות דדרשינן לעיל מקרא דכי יפלא פלא סייש: אי סבירא לן דלולב אין צריך לעיל מקרא דכי יפלא פלא פייש:

אגד ובו'. משמע אבל אי סבירא לן דלריך אגד לא אמרינן האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי והכי נמי אמרי׳ בריש לולב הגזול (סוכה דף לא.) דקאמר רבי יהודה אין אוגדין את הלולב אלא במינו מאי טעמא דכיון דאמר ר' יהודה לולב לריך אגד אי עבדי ליה ממין אחר הוה ליה ה׳ מינין ותימה דאמר התם (שם:) ד' מינין שבלולב כשם שאין פוחתין מהן כך אין מוסיפין עליהם ופריך פשיטא ומשני מהו דתימא הואיל ואמר רבי יהודה לולב לריך אגד אי אייתי מינא אחרינא האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי קמ"ל מאי קא תלי טעמא דהאי לחודיה קאי משום דלולב לריך אגד אדרבה מטעם זה יש לנו לומר יותר

דאסור ומיהו י"ל דהתם בדמנח ליה חוץ לאגד אבל קשה דמשמע דמסיה לר^י יהודה דלא אמר האי לחודיה וכ"ש לרבנן והכא משמע דלרבנן אמר האי לחודיה קאי וי"ל דהתם מדרבנן אסור ור"ח ל"ג התם הואיל ואמר ר' יהודה וזהו לשונו מהו דתימא הואיל ואמרו חכמים בין אגוד בין שאינו אגוד כשר הלכך אין לריך אגד והאי יתירה דמוסיף על הד' לחודיה קאי ולא מיפסל ביה קמ"ל ומיהו תימה אמאי לא משכח לולב לרבי יהודה בכי האי גוונא שאגד ג' מינין בפני עלמן דנעשה בכשרות ואחר כך אגד עמהן מין אחר דהוה ליה מוסיף גורע ויש לומר כיון דקודם נטילתו נפסל הוה ליה גרוע ועומד אבל תפילין אם הניחן בראשו בכשרות והניח גבייהו בית חמישי הרי זה מוסיף גורע שפוסלן ומבטל מלות שעל ראשו ולא דמי ללולב דאם נטלו ובעודו בידו הוסיף מין חמישי אין זה מבטל מלותו דמדאגביה נפק ביה: מחזיק מיבותא לנפשיה יהבו ביה רבנן ק_{שר} מחזיק מיבותא לנפשיה יהבו ביה רבנן. עינייהון ברב עולא בר אבא: חזר לעירו ושנה: ת"ר יאינו חייב עד שיעשה כהוראתו או שיורה לאחרים ויעשו כהוראתו בשלמא יורה לאחרים ויעשו כהוראתו מעיקרא לאו בר קטלא הוא והשתא בר קטלא הוא אלא שיעשה כהוראתו מעיקרא נמי בר קמלא הוא התינח היכא דאורי בחלב ודם דמעיקרא לאו בר קטלא הוא והשתא בר קטלא הוא אלא היכא דאורי בחייבי מיתות ב"ד מעיקרא נמי בר קטלא הוא מעיקרא בעי התראה השתא "לא בעי התראה מסית דלא בעי התראה מאי איכא למימר מעיקרא אי אמר מעמא מקבלינן מיניה השתא אי אמר מעמא 'לא מקבלינן מיניה: בותני' חומר בדברי סופרים מבדברי תורה האומר אין תפילין כדי לעבור על ד"ת פטור -חמש מומפות להוסיף על דברי סופרים חייב: גמ' אמר ר' אלעזר אמר ר' אושעיא אינו חייב אלא על דבר שעיקרו מדברי תורה ופירושו מדברי